

raa ma

Pelga Zazaki/Kirmancki ⇨ Nisane 2015 ⇨ Amor: 10 ⇨ Cirm: 0,50 €

JU SERRE DE 10 AMORI Nara dima internet de raê ceme!

Raa Ma - Ju serre ra raver, na asma Nisane de ma amorê **Raa Mao** viren vet. Ma nika, Nisane 2015 de ju serra qu qedene. Serra diene de ma wazeme ke pelga ma **Raa Ma**, internet de raê bicero. Çira nia keme?

- ♦ **Raa Ma**, formatê ju pelge de vetene xêle emeg u waxt vazena.
- ♦ Pelga ke vete, vîla derdene ki zametê xo zafo. Ma, zaferi teyna Vienna de vîla keme.
- ♦ Her ju pelgê ra rengin kopi kerdene, her asme ma re masraf veceno.
- ♦ î isonê maê ke Austria de re, xêle teni nêşikine ebe Zazaki biwane u binusne.

Raa Ma ke formê ju pencerê internet de biyarime raştê, hetê ma ra ki hetê wendoğora ki tenena rîndo. Sebete interneti, pero ke ma ju asmê de xerc kerdene, ju serre de xerc keme. Nusnê ma zaferi teyna Vienna de nê, her ju caê Austria de, kotye dina de ke isonê ma este uca yene wendene. Karê pencerê interneti (gore pelge vetene) zaf zaf siviko.

Heto bin ra redaktorê **Raa Ma** Hüseyin Şimşek, wertê ni asmo de çimo ra unca emelet beno. Vienna de xora di-hire teni este şikine Zazaki re redaktoren bikere. Pencerê interneti, barê redaktorê ma ki tenena keno sivik.

Internet de raveri, “www.facebook.com” de ju pencerê **Raa Ma** ma kerd ra. Sima ke namê **Raa Ma** nuşt, şikine “[facebook](http://facebook.com)” de ma bivine. Ju waxt, ma wazeme ke karê interneti nia biberime. Ora dima, planê ma de teyna **Raa Ma** re ju pencerê rakerdene ki esta. Ma wazeme ke giran giran şime. Çixa isonanê ma ke nu zon musa, şinor u kesidê karanê xo heni hira u xêle kime.

Nu are de xeberê, çirok u zarawê, makaleyê ke ma hatam nika 10 pelgo de ca da ci, ino peruna ju kitab de ame telewe. U emeg u karo ke ju serre de ardo meydan, vind mêbo. Ma wazeme ke kitabê **Raa Ma** ki xêle çeo de, xêle kitabxano de bero vinitene. î isonê ke ma ra dima yene (lac u çenekê, tornê ma) ni kari bîzone.

Kam ke wazeno tarixê, zon u kulturê xo re xîzmetê bikero, rayi zafe. Kamci raê çiçax tenena rînda? Mesela nawa!

Hawtemalê sima bimbarek bo!*

Heyder ŞAHİN

Her serre asma Marti de dî hawtemali estê. **Hawtemalo Qıc**, **Hawtemalo Pil**. **Hawtemalo Qıc** hesabo khan ra her serre 7ê Marti dero. (Hesabê nikaêni ra 20ê Mati.) **Hawtemalo Pil**, hesabo khan ra her serre 17ê Marti dero. (Pêmo nikaên ra her serre 30ê Marti.)

Qereçarseme, asma Marti de çar-semeo verêno. Domani, cêni u ciamordi kincanê xuyê newu kenê pay. Dewu de jüyo ke nuxriyê çêyiyo, sono lêa şilane birneno ano; a lêa şilane zerrê dî gîlu de qîlasneno ra, zerrê a şilane ra domanu, pilu (cêni u ciamordu) viarnêno pîro. Jü uşire cênê pê, danê mal u naxiri ro ke mal u naxir nêwes mebo. Desta sodiri rew ra, xona ke theyr u thur nikîla xo ağwe ro nêda, verê her çi urzenê ra, sonê ağwe anê. Ağwe kenê domanu ro ke domani nêwes mebe, khul u riskin meberê. Ağwe pîzknênê axur u gomê mali ra, eke mal u naxir ki her nêweşiye ra düri bîmano.

Hawtemalo Qıc be **Newroz**, dewanê Erzingani u Tercani de jü roza. Taê 7, tae ki 9 roji roze cênê, gêrmi pozenê kenê vîla. Asma Marti de mavênê 8 u 9ine de leglege desta sodiri yena. Leglege paço sur ke ardo, ceng vejino. Eke sarê genimi ardo, a serre her çi bolo. Eke aste ard, nêweşiye vejina, mal u mul, insani gest de mîrenê.

Hesabo khan ra her serre 17ê Marti de ağwe kuna deru, endi nisanê usario. Manê xo uyo ke zimîstan sono, usar yeno. A roza ağwe girênenê, zimîstani dime ra erzenê. Serê hardi vora sipiya, binê hardi sajiya sura. Endi germ bêro, zimîstan şêro.

Dar u ber mavênê 16 u 17 de yeno de (sezde). A roze hênîy voz danê. A roze dar u ber yeno de. Jü dare nêna de: Dara qerğaze! Ju mordemi thurikê xo eştô na dara qerğaze. Vato, “na thurikê mı bavokê (emanet) tûyo.” Xonde ke u merik nêama thurikê xo nêguret, dara qerğaze nêşkîna bero sezde.

Hawtemalo Pil de her kes miradê xo wazeno. Jüyo ke cadê xo esto, pesewe sono lewê dare de vindeno. Eke dari amay de şikine paçê, çitike (leçge), puşiya, kulîka xo berzere lîzgê dare ser, yan ki phezikê dare ra girê dere. U tawi çi ke cad kerdo, jüyo ke bêgunao, cadê xo yeno ca.

Ni di roşanê ma ki zaf hewlê.

*Nu nuştê **Heyder Şahini**, ma www.cilagazete.com ra guret, tene kerd kilm.

Adet u kulturê ma de suqlingi

Ali DİKME

Na mesela suqlingo, pê Pirdo Sur de Mûdûr Aġay kerde ra, qesey kerde. Suqlingo, adet u kulturê ma de wayirê ju cao de rindekiye. Ni suqlingi, waxtonê germo de yena hetonê ma. Eke bi payij, sone cao germanê bino. Suqlingê kokimi, komanê xo re sermianen kene. Her ju komê suqlingo de suqlinga kokime dime, zofe teney kune ra tedime, diyar be diyar sone yene.

Na mesela suqlingo, Mûdûr Aġay nia ard bi zon ver:

“Roze varason bi. Some Mazra. Uca, beme meymanê çe Tornê Sadîqî. Ra Mazra de çîçağ ke kotime verê esketu, ma hard de ju suqlinge diye. Peru dana xo ro windena, nêşikina rapero ya ki bîpero! Ma şime lewê ke, çutir biyo, suqlinge ju perê xo ra biya dirvetne. Ma pegurete, tey berde dewa Mazra. Tene non da cî. Pero ke wertê gon de mendo rind şût. Ebe ju paço sipe gire da, pulusnara. Na suqlinga kokime, ma daese roji çe ma de weyi kerde. Peydo qayte cî bime, perê xo biyo rind, biyo wes. Ma suqlinga kokime gurete, unca şime vere Esketunê Mazra. Vajeme ke uca aê biverdimera. Lingo ra paç giredayi bi. Ma xona heto ju kerd ra ke suqlinga kokime per dapiro, firda şîye. Heto

ju de paço sipe linge ra mend. Halenê daê uza bi. Ma çîqa amene şiyene, a suqlinga kokime uza diyene.”

Mûdûr Aġa, tene bêveng mend. Ora dîma unca qesê ard mesela suqlingo:

“Deva deve payiz bi. Şime dewa Saldağ, çe Bava Mistefay de beme meyman. Vere Heniyê Şinavdel de ma dest u riye xo şût. Mî peskîra xo vete, riê xo kerd pak. Avoro qayte asmen biyo ke çî biveni! Suqling kotera tedime sone. U waxt Bava Mistafa

verva ma ameyvi. Mî suqlingi musnayra cî. Bava Mistafay destê xo kerd berz, ni qesi vat: ‘Ya Wayirê Hard u Asmeni, tî oġirê na ġerivo rakere! Keder ilaiye cî mêde! Xêr u silametiye ser, onca mare peyser bêrê. Biena inu ki kem mêke. î ki coliyê, ro tedero...”

Bava Mistafay, destê xo fişt hewa, suqlingo re dest sana. Suqlingi şî, çîmanê ma vera bi vind. Kam çî zoneno çan roci asmende raê cene!

Ni yemiso ra Zazaki sevame?

Goze: Ma Zazaki de ni yemis ra vame “Goze”. Zonê ma de her ju namê ebe cîsn yeno vatene, nusnaene u wendene. “Goze”, namo de maykeka. Ni gozi xona nêreşte, nêne werdene.

Saya Çuçiko: Ni yemis ra vame “Saya Çuçiko”. Cîsnê ni nami ki maykeko. Eke dî nami tedîma yene bene ju name, cîsne î namê newi gore namo viren belî beno. Ma de nu yemisi ki yeno werdene.

Dîrike: Nu yemis, sîncu ra beno.

Sunge: Hard ra vecina. Yemis ne, zarzawata.

RaaMa

Wayirê Pelge (Herausgeber)

Axademî Elewîyanê Austria
(Alevîtsche Akademie-Austria)

Sermîyanê Karê Nustene

Ali Dikme (temsîlkarê perode)
Süleyman Özdek (sermîyanê abonen)
Hüseyin Şimşek (redakte u grafik)
Bülent Tosun (karê vetiş u vîla kerdene)

Ergatkerdoğî

Zeynep Arslan, Cemal Babayîğît, Ali Heyder
Cetecu, Kadir Karataş, Eren Kılıç, Kerime
Şimşek, Feride Türkmen

Tel.: 0650 361 55 47

E-mail: aa_austria@gmx.at

Hesabê Panka

Hallac Medien- und Kulturzentrum
Panka: Bank Austria
IBAN: AT82 1200 0513 2936 5507
BIC: BKAUATWW

î komelayê ke dest u poşt dane na pelgê:

Komê Wendoğonê Elewîyanê Vienna
Hallac Medien- und Kulturzentrum
Komê Dêsîmanê Vienna
Radonê Dêsîm

Dewa Gola Tikmo.

Ali Dikme.

Apê Uşen ebe roneni, mı ebe thüyo xo kerdbi mird!

Ali DİKME

Oxtê de mı be apê mı Uşenê Tikmu, Pirdê Sur ra hata Gola Tikmu raê ra hawalen kerde. Ap Uşenê Tikmu, nika ra xêyle serri raver şî heqiya xo. Caê xo cenet bo!

Ma, Pirdê Sur de taye purti guret. Barê mı heqvo, ye Apê Uşeni hem ju heqvo, hem ki ju çualo. Ma ke arajê dewa Saldagi kerd lete, tene arajiyayme ra. Ez hona domon biyo. Apê Uşen, endi zeweciaye bi. Zimelê xuye rindek bi.

Uza ra uştime ra, hata Heniye Şinavdel şime. Verê bonanê Bava Mıstafay de ma solîg guret. Dewa ma de darunê yemis çine bi. Ma xo re dewonê bino ra yemis ardene. Verê bonunê Bava Mıstefay de ki ju thüye biye. Ma awa xo simite, şime binê thüye ke Bava Mıstefa hawo non weno. Eke ma dime, venga ma ki da.

“Bêrê noni ser!”

Apê Uşen şî, ez verê çever de mendune. Mı heqvê xo naro, veciyo dara thüye ser. Mı xêyle thüy werdi. Peydo, Apê Uşen ama tever, ez ke nêdiyo veng da. Mı cuab da cı:

“Apo, ezo thüye ser dero. Çiko?”

Ora dıma, rametli Bava Mıstafay tene herediya.

“Nero, tı uza sekana, uza ra bêwar, wesan menda!”

Apê Uşen, cera vero:

“Bava, çıra heredina. Ma zere de xo kerd mird, roneniya Cewe werde. Lazek ki ita ebe thüyo xo kerdo mird. Ha

thüy werde, ha roneni! Hurdemena ki ye tuye.”

Na arê de ez thüye ra amune war. Apê Uşen:

“Bara mı kuya Ali? Ma raê ra hawalime. İson, hawalê xo re nia keno!”

Bava Mıstafa:

“Tikme, to roneni werda, eyi ki thüy werde. Nika tı çıra lazek ra mılq kena. Eke mird nêbiya to re roneniya bine

pozeme. Hama seveta thüyuna qe qal mêke, tore thüy çine!”

Ora dıma Bava Mıstafa cera ra mı: “To re helal vo ciğere mı. Mı xore yaraniye kerde. Thüy qıdayê sima bijere.”

Dina sewtu mala, keş de nina. İ hurdemena ki şîye heqiya xo. Caê inu cenete bo. Ma bilanunê ma ra zofê çî misayme. Caê perune ki cenet bo.

Zonê ma, xêle waxto ra raver hatam 5-10 serre ra raver binê tomeriyê de bi. Kes nêşkiyene gesey bikerdene. Mısetlê ma, şarê ma hetê zon ra ki kerdbi silt, kerdbi thıp u thal. Zonê ma serde ki xêle kemer u kuçê zinaren gir kerdi. Sermiyanê zulimkaro waştene ke zonê ma binê kemer u kuço de can bido. Wela ke qe thawa tey qewe nêbeno, werte a welê de rut u rupal bımano. Hama sıkır ke heni nêbi; zonê ma, wertê a wela ra, binê i kemer u kuço ra ki veciya, ama raşte. Her roca newi, tenena zonê xo re wayir vecime!

Namê mı Ardawa!

Arda ŞANLI

Namê mı Ardawa. Ez, ni welat de biyo pil, mı ita wend. Ma u piê mı Çolig (Bingöl) ra ame. Pero pia serra 1989 de amayme. Ma, di wa u birayme. Ju ezo, ju ki birayê mı esto. Piê mı nika nêgurino. Ez, Vienna de maylımen kon. Maya mı ki lewê mı de gurina.

Ez maylımo (malimo) hama mekteb de nêgurin. Wayirê karê xuyo. Ju çê domanu (Çocukveki, Kindergarten) gurenon. Karê xo ra zaf rajiyo, ebe haşteniya xo kon. Hatam nika çar zono muso: Almanki, İngılızki, Tırki u Zazaki.

Zonê ma Zazaki çê ma de tim yeno qesey kerdene. Ez zonê rınd famkon, rınd qesey kon; hama gereke hetê wenden u nusnaene ra tenena bımuseri.

Bimane wes u waren de!

Merdene, zonê ma ra tenena dÛrya!

Hüseyin ŞİMŞEK

Na dina ebe xêlê jibatıyo çerexina. Jibatıya juye ki sebeta i zonê qe yene qırkerdiyene. Her roca newe, zonê mislete qıckeko tenena rew bene wind. Hatam nika, dina de 6.000 (şes hazar) tene zoni amaybi qesey kerdene. Ni zono ra xeleti ni bi wind şı. Xêlê teni cıla merdene dere. Zonê hêneni este ke ni zono, teyna dı-hire ison zonene, qesey kene.

Serê dina de dı hefte de ju, ju zon mirenno! Xêlê zonê ke xona weşene ki, ino ra zafê teni, hama hama peyniya rayê dere. Zonê heneni este ke ino nika, teyna dı-hire isoni qesey kene. Alexander Von Humboldt, misletê Alaman rawo. U zaf feteliya, xêlê ca u welati di. Venezuela de şıyo ju dewe. Na dewe, nijdiye çemê Orinoco de manena: Maypures! Humboldt, uca raştta ju papaxan amo. Fekê papaxan qe qapan nêbeno, qe ju deka wengê xu nêbirneno. Humboldt dewico ra perskeno:

“Nu papaxan sewano? Ebe kamci zoni vano?”

Dewico nia cuab dane cı:

“Ma ki thawa fam nêkeme. Nu heywan zonê aşıra Atureso qesey keno. İno ra qe kes nêmend, pero merd şı.”

Na dirbeta henena ke gonya ison kena husk! Çımê ison gıran gıran bêne pır. Riê ison de thal u tırs kuyno tewerte.

Mıntıqa Qefqes (Kafkas) de, dormê u lewê Golê Hazar de zaf misleti este. Waxtê waxto de zonê ke uca amene qesey kerdenê, bêhesab bi. Hama nika henî niyo! Xêlê zoni bi wind şı. Zonê şarê Timoro (Avustralya) Mati Ke bi. Nu zon key bi wind, kam zonenno? Kılm ra, zonê ke hatam nika bi wind şı, ma şikime ino sero qese derg bıkıme. Namê i zono jubin dima bınusnime, pelgê ju kıtabi senik yene. Yane, “merdene” teyna raya zonê ma sero nêniştbi ro.

Merdene, amaybi niştbi qırtıka zonê ma ki! Hama nika sabime ke zonê ma, merdene verê çêberê xora tereqite! Ez henî guman kon ke, endi Zazaki/Kırmancki re merdene çına. Ma eke heniro, destanê xo phıstın kerime, lingê berzime lingê ser ronışime! Ne! Qe kes zonê xo ra dest meonco! Heroc qesey bıkeru, bıwano, bınusno, bımuso...

Xo wira mêkero kes: Ju qese xo vira ardene, zonê ma ra tenena dÛri bena merdene!

Ç i r o k i

Pasaê Dersim be dewicê Pilemoriye

Waxtê “Cuntawa Evren” de valiyê Dersim, Kenan Güven bi. İ ra ki vatene “Kenan Pasa”. Ju rocê nu Kenan Güven yeno Pilemoriye. Uca, beno meymanê Qaymaqami. Balkon de nisene ro. Vali Kenan Güven pers keno:

“Qaymaqam Beğ, nu isanê nacay çıva u cıko, xuy u xıseta xo çıko?”

Qaymaqam:

“Pasa, qomê na welati zaf baqlı. Bınê qesu de nêmaneno. Arıfo, alımo. Ez, her daim nino re sas bon.”

Na arê de qayt kene ke ju hawo dot ra yeno. Ver de ju here esta. Kurikê (kuriyê) here ki vırana mormeki de ro. Mormek ke bi nejdi, ama düştê balkoni, Vali Kenan Güven qayte Qaymaqam keno nia vano:

“Ez ni mordem ra ju qese vaji, hala sevano? Çı cuav dano mı eceva?”

“Wile Vali Beg, mı to ra vat; isanê Pilemoriye bınê qeso de nêmaneno.”

“Qaymaqam Beg, no cayılo. Nêşikino bine qesê mı ra bivejiyo! Serê na koo de çı muso ke mı ra sevazo!”

“Vali Beg, tı zanena. Hama, ez unca von ke, qe pêskare cı meve.”

Vali Kenan Güven, balkon ra veng dano:

“Heey, dewic hala mara vace; tı henî sona koti? Layikê xo kerdo vıranê, bena koti? No çı halo?”

Dewic, cer ra (cera) cuab dano Vali:

“Çı pers kena Beğ, ni layiki derdi kerd zere mı. Vano ke, ‘ez son mektev’. Ez cıra van ke, ‘laze mı sona mektev sekene, na sawda ra vaz be, xêre wendene tore çıno... Hama o gos nênaru mı ser. Vano ‘ez wanon’, çıye de bir nêvano. Ez cıra pers kon: Lacê mı wane-na bena çı? Vano ‘ez bon qaymaqam, bon vali pasa’! Mı yaxê xo cıra nêxellesna ra, nika bon mektev de qeyd ko, sero bıwano.”

Zonê Vali Kenan Güven qırtıkê de maneno, beno sas pas. Bêveng mote qaymaqam beno. Qaymaqam, gıran gıran yeno zon ver:

“Vali Beg, mı tora va; isanê Pilemoriye arıfo, alımo. Bınê qesu de nêmaneno.”

Süleyman ÖZDEK